

Factsheet

Beweegevrindelijke omgeving

SPORT.
VLAANDEREN

Inleiding

Volgens de Monitor Sport en Bewegen (2023) behoren bos- en natuurgebieden, straten, parken en openlucht-sportterreinen tot de populairste plekken om in de openbare ruimte te sporten en bewegen. Deze locaties stimuleren jong en oud om actief te blijven, wat bijdraagt aan het fysiek en mentaal welbevinden.

Daarom willen we samen met onze partnerorganisaties gericht te werk gaan om lokale besturen zo goed mogelijk te

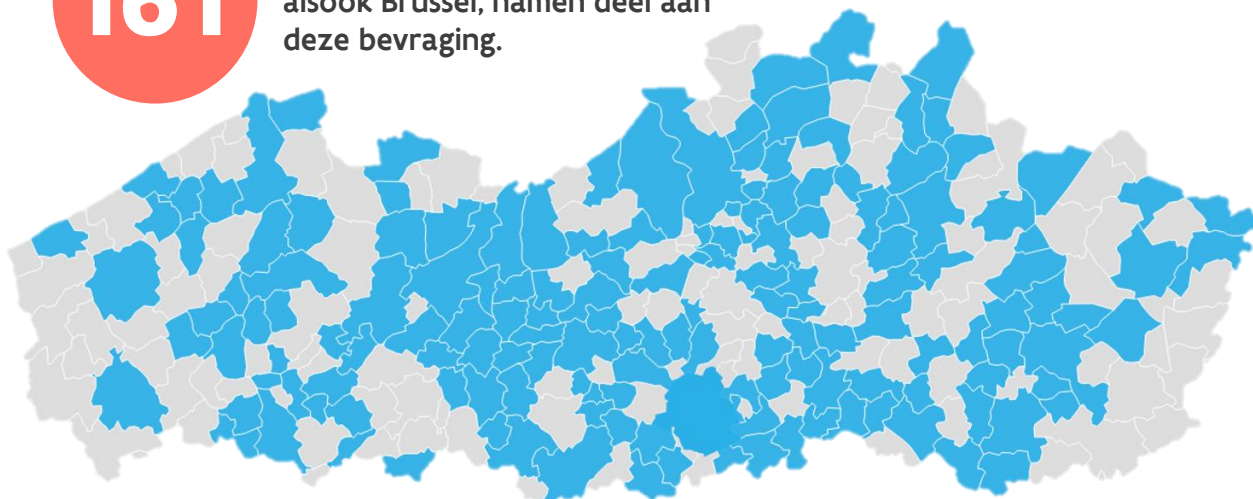
informereren over en te ondersteunen bij het creëren van een beweegvriendelijke omgeving.

Om te weten te komen welke prioriteiten lokale besturen in hun meerjaren-planning voor 2026-2031 willen leggen, voerden we eind 2024 een online bevraging uit.

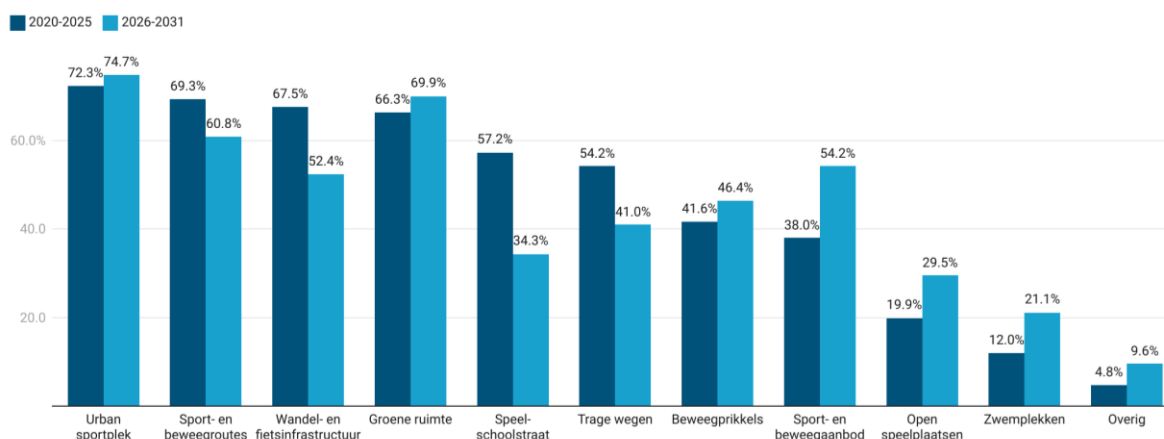
In deze factsheet delen we de belangrijkste resultaten.

161

Vlaamse steden en gemeenten, alsook Brussel, namen deel aan deze bevraging.

Algemene resultaten

Figuur 1: Overzicht van geplande en gerealiseerde initiatieven om de ruimte beweegvriendelijker in te richten

Wanneer we de vergelijking maken tussen de gerealiseerde initiatieven van de voorbije legislatuur en de geplande acties voor de komende legislatuur (2026-2031), valt het op dat er een groeiende belangstelling is voor projecten zoals de creatie van urban sportplekken, de vergroening van de openbare ruimte, de installatie van beweegprikkels, de organisatie van sport- en beweegactiviteiten, de creatie van openwaterzwemplekken en de verhoging van de toegankelijkheid van speelplaatsen.

Tegelijkertijd merken we een afname van het aantal lokale besturen dat prioriteit geeft aan de aanleg van wandel- en fietsinfrastructuur, de ontwikkeling van sport- en beweegroutes, de inrichting

van speel- of schoolstraten en de openstelling van trage wegen.

Het is belangrijk om te vermelden dat deze bevraging werd afgenomen vóór het opstellen van de meerjarenplanning van de lokale besturen.

Deze cijfers geven dus slechts een indicatie van de projecten waarop lokale besturen in de komende legislatuur willen inzetten. Het is mogelijk dat bij de opstelling van de uiteindelijke meerjarenplanning bepaalde initiatieven alsnog werden toegevoegd of juist niet meer werden meegenomen.

Top 3 geplande initiatieven 2026-2031

1. Vernieuwing of aanleg van urban sportplekken (bv. skatepark, 3x3 terrein)
2. Bewegvriendelijke inrichting van een groene ruimte (bv. park, bos)
3. Inrichting van sport- en/of beweegroutes (bv. offroadfietsroute, looproute)

Algemene resultaten

95,8%

heeft geen zicht op het aantal sporters in de openbare ruimte.

91%

wenst extra informatie over mogelijkheden om de openbare ruimte beweegvriendelijker in te richten.

59%

benoemt geen specifieke doelgroep waar men extra aandacht aan wilt besteden.

44%

hield de voorbije legislatuur een participatietraject bij de inrichting van beweegvriendelijke initiatieven.

Bijna een derde van de sportdiensten wordt zelden tot nooit actief betrokken bij de ontwikkeling van projecten in de openbare ruimte.

De meest gebruikte platformen om burgers te informeren over het sport- en beweegaanbod zijn de gemeentelijke website, sociale media en een lokaal magazine.

Gewenste informatie door steden en gemeenten

Goede praktijk- en ontwerpvoorbeelden

Lokale besturen vragen **praktijkvoorbeelden** die toepasbaar zijn in Vlaanderen en waar een onderscheid wordt gemaakt tussen kleine en grote steden of gemeenten.

Deze voorbeelden bevatten bij voorkeur een stappenplan van ontwerp tot realisatie, technische aspecten, tips & tricks, activatievormen, de mate van impact, en het gespendeerde budget.

Er is een vraag naar voorbeeld-realisaties die een beperkte ruimte en budget vragen.

Daarnaast zijn er heel wat vragen rond de **inrichting van de openbare ruimte**:

- Hoe bepaal je op welke locatie je een beweegprikkel of activatie aanbiedt?
- Hoe benut je de ruimte optimaal en richt je deze beweegvriendelijk in?
- Welke quick wins kun je realiseren om mensen (meer) te laten sporten en bewegen in de openbare ruimte?
- Welke infrastructuur wordt vaak gebruikt om te sporten en bewegen?

Tot slot zijn lokale besturen op zoek naar informatie over hoe verschillende ruimtelijke functies gecombineerd kunnen worden en op welke manieren je een aanbod per doelgroep en leeftijd creëert in de openbare ruimte. Daarbij zijn referenties naar ontwerpers of bedrijven die al succesvolle projecten hebben gerealiseerd, gewenst.

Gewenste informatie door steden en gemeenten

Infrastructuur en aanbod

Eén van de belangrijkste vormen van ondersteuning waar lokale besturen behoefte aan hebben is **informatie** over de beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte.

Uit onze bevraging blijkt dat ze onder andere behoefte hebben aan:

- **Algemene informatie over regelgeving, basisbegrippen en voorwaarden die belangrijk zijn voor de inrichting van projecten in de openbare ruimte.** Idealiter wordt deze informatie samengebracht in een publicatie of artikel, dat eenvoudig gedeeld kan worden met andere domeinen en diensten.
- **Informatie over de verschillende ondersteuningsvormen** die beschikbaar zijn voor de realisatie van een beweegvriendelijke openbare ruimte (subsidies, begeleiding en advies, enz.).
- **Kennis over trends, innovatieve toepassingen en actuele ontwikkelingen** rond dit thema.
- Een **overzicht van mogelijkheden om inwoners bij het project te betrekken en inspraak te geven.**
- **Praktische informatie**, zoals de inrichting van speelweefsels, de plaatsing van beweegelementen in het straatbeeld, de aanleg van urban sportplekken en het onderhoud van dergelijke locaties.
- Een **kostenraming** voor de inrichting van beweeglocaties, de plaatsing van beweegelementen en/of andere ingrepen om de openbare beweegvriendelijker in te richten.

Uitdagingen

Toegankelijkheid, bereikbaarheid, veiligheid en betaalbaarheid

Toegankelijkheid is een vaak voorkomend antwoord op de vraag waar de grootste behoeften liggen bij de beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte.

Inter, het Vlaams expertisecentrum voor toegankelijkheid, omschrijft een toegankelijke omgeving als een omgeving waar iedereen zelfstandig, veilig en comfortabel alles kan doen wat de bedoeling is. Niet alleen mensen met een beperking, ook ouderen of ouders met een kindwagen kunnen drempels ervaren in de publieke ruimte. Maar hoe ontwerp je zo'n **inclusieve omgeving** die uitnodigt en aanzet tot sporten en bewegen?

De ruimte voor sport en recreatie in Vlaanderen is schaars. De resterende zones zijn vaak klein en niet altijd centraal gelegen. Hierdoor worden deze ruimtes vaak krap, ongezellig en beperkt ingericht met als gevolg dat mensen minder snel geneigd zijn om naar deze plekken te trekken om te sporten en te bewegen.

Het vinden van **een geschikte locatie** is dus een eerste uitdaging: Wat is de meest geschikte locatie om sport-infrastructuur en beweegprikkels te plaatsen? Hoe verhogen we de bereikbaarheid van het beweegaanbod en hoe stimuleren we mensen om zich te voet of met de fiets te verplaatsen?

Goed aangelegde en onderhouden wandel- en fietspaden (inclusief bijhorende voorzieningen) en straatverlichting zijn hierbij essentieel. Dat geldt niet alleen tijdens de verplaatsing maar ook voor de plaats waar men effectief sport en beweegt.

Een **veilige sportomgeving** is een omgeving waar sociale controle, verlichting en zo weinig mogelijk verkeer is (zodat men ook 's avonds kan sporten en bewegen). Bovendien moet de locatie voldoende uitnodigend zijn zodat mensen **schaamte** overwinnen om te sporten en te bewegen in de openbare ruimte. Het is zoeken naar een evenwicht tussen sociale controle en "zich bekeken voelen" terwijl men sport.

Lokale besturen vragen zich ook af hoe ze kunnen omgaan met **hangjongeren en vandalisme**. Ook andere voorzieningen zoals sanitair, zitbanken en toegang tot drinkwater werden aangehaald, net als seizoensgebonden factoren: hoe maak je sporten mogelijk bij regenweer? Hoe zorg je voor voldoende schaduw in de zomer? Hoe integreer je een groene omgeving?

Daarnaast is er ook nog **het financiële aspect**. Hoewel er initiatieven zijn zoals de UiT-pas en het kansentarief, blijven lidgelden van sportclubs stijgen. Voor gezinnen die net buiten de doelgroep vallen, vormt dat een drempel. **Gratis of betaalbare sport** in de openbare ruimte kan hen extra stimuleren om te bewegen.

Uitdagingen

Sport- en beweegaanbod

De ontwikkeling van een duidelijke visie en doelgerichte interventies is een belangrijke uitdaging bij de beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte.

Lokale besturen moeten met heel wat zaken rekening houden, waaronder diversiteit. Zo moet het sport- en beweegaanbod laagdrempelig (toegankelijk voor diverse leeftijden, fysieke niveaus en sociale achtergrond) en veilig zijn, maar ook voldoende uitdagend en op maat. De ene wil graag in groep sporten, terwijl de andere liever alleen sport.

Daarnaast stellen lokale besturen zich de vraag **waar er juist nood aan is**. Burgerparticipatie is bijvoorbeeld belangrijk bij de vormgeving van dergelijke projecten, maar tegelijkertijd worstelen ze met de verhoging van de betrokkenheid van burgers, verenigingen en omwonenden bij de realisatie van een sport- en beweegaanbod.

Ook de moeilijke zoektocht naar lesgevers of vrijwilligers voor de begeleiding van activiteiten in de openbare ruimte halen lokale besturen regelmatig aan als uitdaging.

Tot slot geven ze ook aan dat het niet eenvoudig is om de juiste doelgroep te bereiken. Vragen als 'hoe leid je mensen naar het sport- en beweegaanbod?', 'is er een activatietraject nodig?' of 'bestaat er een applicatie om sport-ontmoetingen te stimuleren?', zijn vaakgestelde vragen door de lokale besturen.

Uitdagingen

Financiële middelen, kennis en tijd

Voor verschillende lokale besturen is het een grote uitdaging om voldoende **financiële middelen** te vinden. Het gaat zowel over personeels- en investeringsmiddelen als over middelen voor het onderhoud van de infrastructuur.

Een andere reden waarom ze niet altijd geneigd zijn om bepaalde initiatieven in de openbare ruimte te realiseren, is een te beperkt zicht op **de noden van en het potentieel aantal gebruikers**. Hierdoor is het moeilijk(er) om voldoende argumenten te vinden om in dergelijke initiatieven te investeren.

Daarnaast geven heel wat lokale besturen aan **de komende jaren te investeren in harde/indoor sportinfrastructuur**, waardoor er mogelijks minder middelen overblijven voor de initiatieven in de openbare ruimte.

Tot slot vormen de afwezigheid van de nodige **knowhow, expertise en tijd** ook een uitdaging. Volgende vragen komen dan ook regelmatig aan bod:

- Welke ingrepen zorgen ervoor dat mensen (meer) sporten en bewegen in de publieke ruimte?
- Hoe krijgen we niet-actieve inwoners in beweging?
- Welke ingrepen kunnen ervoor zorgen dat mensen meer tijd en prioriteit geven aan sporten en bewegen?
- Hoe creëren we bewustzijn bij de inwoners dat sport en beweging helpen tegen stress, een laag energiepeil en andere kwaaltjes van onze hedendaagse levensstijl?

Uitdagingen

Brede visie, samenwerking en belang van sport en bewegen

Bij de inrichting van de openbare ruimte zijn verschillende beleidsdomeinen betrokken.

Dat leidt vaak tot uiteenlopende perspectieven bij een vraag tot advies of toelating, wat de afstemming bemoeilijkt.

Een **constructieve samenwerking tussen lokale diensten**, de erkenning van **sport als volwaardig beleidsveld** en de opname van sport en recreatie binnen een **brede(re) visie** kan dan ook een meerwaarde betekenen.

Daarnaast kunnen **betere inzichten en participatiecijfers** over het gebruik van sport- en beweegplekken in de openbare ruimte helpen om investeringen te verantwoorden,

Ook de **versoepeling van regelgeving** werd door lokale besturen als hefboom aangehaald om meer sport- en beweegmogelijkheden te voorzien in de openbare ruimte (bv. openwaterzwemmen, erfgoedsites).

Gewenste vormen van ondersteuning

38%

wil inspiratie in de vorm van ideeën, tips, tricks en goede praktijkvoorbeelden.

34%

is op zoek naar kennis en expertise. De vraag is zeer ruim en kan ingedeeld worden in volgende categorieën:

- Beleid, advies en begeleiding
- Informatie en organisatie
- Onderzoek, statistieken en trends

57,8%

wenst financiële ondersteuning zoals projectsubsidies, groepsaankopen, lesgeversondersteuning, materiaal en andere incentives.

Concrete acties

Op basis van de resultaten van de bevraging en de daaruit voortvloeiende uitdagingen hebben we enkele concrete acties geformuleerd die we met Sport Vlaanderen, samen met onze partnerorganisaties, verder zullen uitwerken.

Bundelen en ontsluiten van informatie

Om tegemoet te komen aan de vraag naar meer informatie over het beweegvriendelijk vormgeven van de publieke ruimte, hebben we een nieuwe [webpagina](#) ontwikkeld. Daar bundelen en ontsluiten we zoveel mogelijk relevante informatie over diverse thema's rond het beweegvriendelijk vormgeven van de openbare ruimte.

De informatie is gestructureerd aan de hand van zes centrale bouwstenen, die elk een essentieel aspect van een beweegvriendelijke omgeving belichten.

Binnen elke bouwsteen vind je concrete handvatten, inspiratie en nuttige tools (uit binnen- en buitenland) waarmee je als organisatie aan de slag kunt.

Inspiratievoorbeelden

In samenwerking met Infopunt Publieke Ruimte, dat naast de sportsector ook een groot bereik heeft binnen andere domeinen, bieden we goede praktijken aan via de [Databank Publieke Ruimte](#).

Zo versterken we onze boodschap om sport en bewegen te integreren bij het vormgeven van de publieke ruimte.

Ondersteuning

Naast de bestaande ondersteuning, zoals onze routegebonden infrastructuur, de Sportsport, groepsaankopen, onze uitleendienst, lesgeversondersteuning en adviesverlening, onderzoeken we de komende maanden samen met onze partners hoe we sportdiensten nog beter kunnen ondersteunen bij het beweegvriendelijk vormgeven van de publieke ruimte.

Domeinoverschrijdend overleg

De openbare ruimte is een gedeeld speelveld waar verschillende instanties en beleidsdomeinen elk hun belangen verdedigen. Met Sport Vlaanderen nemen we het initiatief om het belang van sport en bewegen in deze context te bewaken én actief te promoten.

Specifiek voor het thema beweegvriendelijke ruimte participeren we in diverse overleg- en adviesorganen om ervoor te zorgen dat sport en bewegen een vaste waarde worden en blijven bij het ontwerp van de openbare ruimte.

COLOFON

Deze publicatie is een uitgave van Sport Vlaanderen, tot stand gekomen door een samenwerking tussen de afdelingen Beleid & Strategie, Sportparticipatie en Sportinfrastructuur.

Deze publicatie is ook te raadplegen via sport.vlaanderen/kennisplatform.

Redactie

Ellen De Nil, Freija Maebe & Nelis Van Cappellen

November 2025

Depotnummer: D/2025/3241/474

Verantwoordelijke uitgever

Philippe Paquay

Administrateur-generaal

Agentschap Sport Vlaanderen

Simon Bolivarlaan 17, 1000 Brussel

SPORT.
VLAANDEREN